

ויצאה¹ חנם אלו ימי בגרות אין כסף אלו ימי נערות –
ימי נערות these are the, אין כסף; ימי בגרות, these are the ויצאה חנם

OVERVIEW

The תורה writes two phrases concerning the emancipation of an אמה העבריה from her master; **ויצאה חנם** and **אין כסף**. The ברייתא interprets these two phrases to refer to two successive stages of maturity, **נערות** and **בגרות**. The ברייתא attributes **ויצאה חנם** to **בגרות** and **אין כסף** to **נערות**. Our תוספות will explain why this association is used, and not the reverse.

תוספות asks:

– **ואם תאמר ברישא הוה ליה למנקט אלו ימי נערות והדר ימי בגרות²**
And if you will say; the ברייתא should have first mentioned (that ויצאה חנם)
ויצאה חנם and later (that אין כסף is) ימי בגרות³. Why does the ברייתא interpret the פסוק in a reverse order (from older to younger)?

תוספות answers:

– **ויש לומר משום דאין כסף צריך לאוקמיה לימי נערות –**
And one can say; the reason he mentions נערות last is because it is
necessary to establish the phrase 'אין כסף' for ימי נערות -
כדאמר לעיל אבל יש כסף לאדון אחר⁴ –

¹ This תוספות (seemingly) should be before the זרע ד"ה תוספות. Others (including the פנ"י) explain why this תוספות was inserted here after the בגרות ד"ה. See also אמ"ה footnote # 132. See תוספות הרא"ש, where the discussion of this תוספות is mentioned under the ד"ה of דאיילונית; לא נצרכה אלא לבגר דאיילונית ד"ה; indicating that this תוספות is dealing with דאיילונית בגר. See following footnote # 3.

² The מהרש"א explains that נערות should be mentioned first for that is what is necessary to be taught (she ultimately goes out by נערות, not by בגרות), just as we find by תושב ושכיר that the תורה writes תושב before שכיר, for the main lesson is that even a תושב cannot eat תרומה. The same should be here by נערות.

³ If we assume that this תוספות is discussing דאיילונית (see footnote # 1), then תוספות question is that ימי נערות which is the more usual (and earlier) יציאה should be mentioned before the (later and) uncommon יציאה of דאיילונית (which is [somewhat of] a novelty). This interpretation also avoids the (seeming) contradiction between this תוספות which argues that נערות should be written first, and the previous תוספות where he states that בגרות is written first because it is יותר נראה. The contradiction is only if we assume that our תוספות is discussing a 'normal' נערות ובגרות. However if we are discussing נערות and בגר דאיילונית, then נערות should take priority.

⁴ We interpret the phrase of אין כסף which is written concerning an אמה, that when she reaches a certain maturity she leaves the אדון without giving him money [אין כסף], however when she leaves her other master (her father) at that same age of maturity (through marriage) the father does receive money. The father definitely does not receive the כסף קידושין כסף בוגרת, בתו בוגרת, therefore the לימוד of אחר יש כסף לאדון אחר must refer to נערות (and by default חנם ויצאה refers to בגרות).

As the גמרא **previously interpreted** that the phrase of אין כסף teaches us that **'however there is כסף לאדון אחר'** which refers to the rule that the father receives the money for his daughter's קידושין -

דהיינו ימי נערות דאין האב זכאי בקדושי בתו בוגרת:

And this is only during the נערות, for the father has no right in the קידושין of his daughter when she is a בוגרת.⁵ Hence אין כסף cannot be referring to נערות; therefore we interpret חנם ויצאה חנם for נערות and אין כסף for בוגרת.

SUMMARY

אבל יש must refer to נערות for it is from this verse that we derive כסף לאדון אחר, which is the father. The father can only receive the קידושין from בתו בוגרת but not from בתו נערה.

THINKING IT OVER

Why can we not make a similar דרשה on ויצאה חנם (instead of the דרשה of אין כסף), and say אין יוצאת בחנם מאדון אחר but ויצאה חנם מאדון זה (כסף), then we would be able to say 'ויצאה חנם אלו ימי נערות וכו'?

⁵ See גב ד"ה וכי on תוספות and רש"י ד"ה בוגרת.